

28 JUL. 2015

EUROOPAN KOMISSIO

PÄÄSIHTEERISTÖ

Bryssel, 28.7.2015
SG-Greffe(2015) D/ 8768

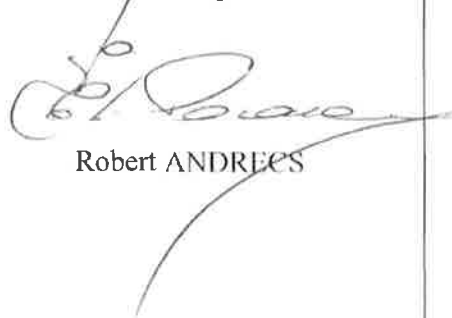
SUOMEN PYSYVÄ EDUSTUSTO
EUROOPAN UNIONISSA
Avenue de Cortenbergh, 80
1000 BRUXELLES
BELGIQUE

SEUT-SOPIMUKSEN 297 ARTIKLAN MUKAINEN TIEDOKSIANTO

Asia: KOMISSION PÄÄTÖS (27.7.2015)

Pääsihteeristö pyytää kunnioittavasti toimittamaan ulkoasiainministerille oheisen komission päätöksen.

Pääsihteerin puolesta

Robert ANDREES

Liite : C(2015) 5088 final

FI

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel, 27.07.15
C(2015) 5088 final

**Asia: Valtiontuki SA.40093 (2015/N) – Suomi
Finnvera Oyj:n pk-yrityksiin soveltama pelastamis- ja
rakenneuudistustukiohjelma**

Arvoisa ministeri

1. MENETTELY

- (1) Suomi teki 8. joulukuuta 2014 rekisteröidyllä SANI-ilmoituksella ennakkoilmoituksen pieniin ja keskisuuriin yrityksiin ja pienempiin valtion omistamiin yrityksiin sovellettavasta pelastamis- ja rakenneuudistustukiohjelmasta, jäljempänä 'tukiohjelma', joka kirjattiin numerolla SA.40093. Komissio pyysi lisätietoja 2. helmikuuta 2015 päivättyllä kirjeellä. Suomen viranomaiset toimittivat vastauksensa 16. maaliskuuta 2015.
- (2) Komission yksiköt pyysivät lisätietoja 13. toukokuuta 2015 päivättyllä kirjeellä sekä 27. toukokuuta 2015 ja 1. kesäkuuta 2015 lähetetyillä sähköpostiviesteillä. Suomi vastasi näihin pyyntöihin 28. toukokuuta 2015 ja 2. kesäkuuta 2015 lähetetyillä sähköpostiviesteillä. Suomi ilmoitti tukiohjelmasta virallisesti 9. kesäkuuta 2015 ja toimitti lisäselvennyksiä 16. kesäkuuta 2015 ja 24. kesäkuuta 2015 päivättyillä kirjeillä.

Ulkoasiainministeri Timo SOINI
Merikasarmi
PL 176
FIN-00023 Helsinki

2. TUKIOHJELMAN KUVAUS

2.1. Tavoite

- (3) Ilmoitetun tukiohjelman tavoitteena on rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastaminen ja rakenneuudistus Suomessa. Tätä varten voidaan myöntää kolmenlaista tukea: pelastamistukea, rakenneuudistustukea ja väliaikaista rakenneuudistustukea. Tukiohjelmaa hallinnoi valtion omistama erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj, jäljempänä 'Finnvera'.
- (4) Suomen viranomaiset totesivat, että yleensä Finnvera tarjoaa yleisen toimintaperiaatteensa mukaisesti elinkelpoisille yrityksille¹, joiden liiketoiminta on kannattavaa, kokonaan takaisinmaksettavia lainoja ja takauksia, jotka voivat sisältää valtiontukea rahoituskustannusten alenemisen muodossa² ja jotka ovat joko vähämerkityksistä tukea koskevan EU-asetuksen³ tai yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen⁴ mukaisia.
- (5) Ilmoitetun tukiohjelman mukaan pelastamis- ja rakenneuudistustukea sekä väliaikaista rakenneuudistustukea voidaan myöntää ainoastaan yrityksille, joille Finnvera on jo aiemmin antanut taloudellista tukea edellä kuvatulla tavalla ja jotka ovat joutuneet taloudellisiin vaikeuksiin ja jotka voidaan siten luokitella vaikeuksissa oleviksi yrityksiksi valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen annettujen suuntaviivojen⁵, jäljempänä 'suuntaviivat', mukaisesti. Aiemman tukisuhteen vuoksi Finnvera tuntee kyseisten yritysten taloudellisen historian, mikä auttaa Finnveraa vaikeuksissa olevien yritysten taloudellisen tilanteen arvioinnissa sen myöntäessä tukea ilmoitetusta tukiohjelmasta. Tukiohjelman mukaan tukea myönnetään vain, jos yrityksen maksuvalmiusongelmat voidaan ratkaista tai yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuus palauttaa suuntaviivojen mukaisesti.

2.2. Tuensaajat

- (6) Tukiohjelmaa sovelletaan kaikkiin vaikeuksissa oleviin pk-yrityksiin ja pienempiin valtion omistamiin yrityksiin, lukuun ottamatta yrityksiä, jotka toimivat hiili- tai terästeollisuuden alalla tai maatalousalalla, ja yrityksiä, joihin sovelletaan rahoituslaitoksia koskevia erityissääntöjä. Tämä ei kuitenkaan estä soveltamasta erityissääntöjä, jotka liittyvät vaikeuksissa oleviin yrityksiin tietyllä

¹ Finnvera ei myönnä vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen tai ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla tukea vaikeuksissa oleville yrityksille. Sen vuoksi ennen tällaisen tuen myöntämistä Finnvera tarkistaa aina, että kyseinen yritys ei ole valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen annetuissa suuntaviivoissa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys.

² Tukiosuus lasketaan viite- ja diskonttokorkojen määrittämisessä sovellettavan menetelmän tarkistamisesta annetun komission tiedonannon (EUVL C 14, 19.1.2008, s. 6) mukaisesti.

³ Komission asetus (EU) N:o 1407/2013, annettu 18 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen.

⁴ Komission asetus (EU) N:o 651/2014, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2014, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti.

⁵ EUVL C 249, 3.7.2014, s. 1.

alalla. Lisäksi tukiohjelmaa voidaan soveltaa kalastus- ja vesiviljelyalaan edellyttäen, että kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukien tarkastelemista koskevissa suuntaviivoissa vahvistettuja erityissääntöjä noudatetaan.

- (7) Pk-yritykset määritellään samalla tavoin kuin viimeisimmässä sovellettavassa pk-yritysten määritelmää koskevassa komission suosituksessa.⁶ Pienemmät valtion omistamat yritykset määritellään suuntaviivojen 13 kohdan mukaisesti.⁷
- (8) Tukiohjelman mukaan yrityksen katsotaan olevan vaikeuksissa, jos sen toiminta loppuu lähes varmasti lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä, ellei valtio puutu tilanteeseen. Yrityksen katsotaan olevan vaikeuksissa, jos vähintään yksi seuraavista ehdoista täyttyy:
 - a) On kyse yhtiöstä, jonka osakkaiden vastuu on rajattu ja joka on menettänyt yli puolet merkitystä osakepääomastaan kertyneiden tappioiden vuoksi. Näin on silloin, kun kertyneiden tappioiden vähentäminen rahastoista (ja kaikista muista yhtiön omiin varoihin tavallisesti luettavista eristä) johtaa negatiiviseen tulokseen, joka on suurempi kuin puolet merkitystä osakepääomasta.
 - b) On kyse yhtiöstä, jossa ainakaan joidenkin osakkaiden vastuuta yhtiön velasta ei ole rajattu ja joka on menettänyt yli puolet tilinpäätöksen mukaisesta pääomastaan kertyneiden tappioiden vuoksi.
 - c) Yritys on asetettu yleistäytöntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi tai täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yleistäytöntöönpanomenettelyyn asettamiselle velkojien pyynnöstä.
- (9) Yhtymään kuuluva tai yhtymän haltuun joutuva yritys voi saada tukea tukiohjelman nojalla vain silloin, kun voidaan osoittaa, että yrityksen vaikeudet kohdistuvat ainoastaan tähän yritykseen eikä niiden aiheuttajana ole sattumanvarainen kustannustenjako yhtymän sisällä ja että nämä vaikeudet ovat niin vakavia, ettei yhtymä pysty selviytymään niistä itse.
- (10) Vastaperustettu yritys, esimerkiksi yritys, joka perustetaan aikaisemmin toimineen yrityksen selvitystilän jälkeen tai jolle ainoastaan siirretään tällaisen yrityksen kaikki omaisuuserät, ei voi saada tukea tukiohjelmasta. Periaatteessa yritystä pidetään vastaperustettuna ensimmäiset kolme vuotta sen toiminnan aloittamisesta kyseisellä alalla. Tämän kolmen vuoden ajanjakson jälkeen yritykset ovat tukikelpoisia edellyttäen, että ne ovat tukiohjelman määritelmän mukaisia vaikeuksissa olevia yrityksiä eivätkä ne kuulu suurempaan yhtymään.
- (11) Pelastamistukea ja väliaikaista rakenneuudistustukea voidaan myöntää myös yrityksille, jotka eivät ole vaikeuksissa, mutta joilla on kiireellisiä rahoitustarpeita

⁶ Tukiohjelmaa laadittaessa viimeisin sovellettava versio oli 6. toukokuuta 2003 annettu komission suositus mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (2003/361/EY) (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

⁷ Pienemmillä valtion omistamilla yrityksillä tarkoitetaan suuntaviivojen määritelmän mukaan "taloudellisia yksiköitä, joilla on itsenäinen päätösvalta ja jotka ovat komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettuja pieniä tai keskisuuria yrityksiä, mutta vähintään 25 prosenttia tai suurempi osa yrityksen pääomasta tai äänivallasta on suoraan tai välillisesti yhden tai useamman yksin tai yhdessä toimivan julkisen elimen hallinnassa".

poikkeuksellisten ja odottamattomien olosuhteiden vuoksi. Suomen viranomaisten mukaan poikkeuksellisilla ja odottamattomilla olosuhteilla tarkoitetaan tilannetta, jossa yrityksellä on tilapäisluonteinen akuutti maksuvalmiuskriisi yrityksestä riippumattomista syistä. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi ylivoimaiseen esteeseen liittyvät tilanteet, kuten lakko, tai tilanne, jossa yrityksen toiminta keskeytyy toisen toimijan ongelmien toimitusketjuun aiheuttaman merkittävän häiriön vuoksi, sekä tilanne, jossa yhtiön investointi osoittautuu ennakoitua suuremmaksi, mikä aiheuttaa pääomavajeen ja/tai merkittävän käyttöpääoman tarpeen. Näissä tapauksissa Finnvera arvioi etukäteen, onko yrityksen, jolle kohdennetaan pelastamistukea tai väliaikaista rakenneuudistustukea suuntaviivojen 29 kohdan nojalla, mahdollista ratkaista maksuvalmiuskriisinsä pelastamistuen tai väliaikaisen rakenneuudistustuen avulla kuuden kuukauden kuluessa (pelastamistuki) tai 18 kuukauden kuluessa (väliaikainen rakenneuudistustuki).

2.3. Tuen myöntämisedellytykset

- (12) Ilmoitetussa tukiohjelmassa määrätään, että yhdelle yritykselle voidaan myöntää tukea enintään 10 miljoonaa euroa.
- (13) Tukea voidaan myöntää vain, jos se edistää hyvin määritellyn yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamista, valtion toimenpiteiden tarve on olemassa, tukitoimenpide on tarkoituksenmukainen, tuella on kannustava vaikutus, tuki on oikeasuhteinen, kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kohdistuvat kohtuuttomat kielteiset vaikutukset vältetään sekä tuki on läpinäkyvä.

2.3.1. Yhteisen edun mukainen tavoite

- (14) Ennen tuen myöntämistä ja suuntaviivojen 107 kohdassa esitettyjen perusteiden mukaisesti Finnveran on osoitettava, että tuensaajan konkurssi aiheuttaisi todennäköisesti sosiaalisia vaikeuksia tai markkinoiden toimintapuutteen. Erityisesti on osoitettava, että
 - innovatiivisen pk-yrityksen tai suuren kasvupotentiaalin omaavan pk-yrityksen poistumisella markkinoilta olisi mahdollisia kielteisiä seurauksia;
 - sellaisen yrityksen, jolla on paljon yhteyksiä muihin paikallisiin tai alueellisiin yrityksiin, erityisesti muihin pk-yrityksiin, poistumisella markkinoilta olisi mahdollisia kielteisiä seurauksia; tai
 - luottomarkkinoiden toiminta on puutteellista tai niillä on haitallisia kannustimia, minkä seurauksena muutoin elinkelpoinen yritys ajautuisi konkurssiin.
- (15) Finnvera arvioi kussakin tapauksessa konkurssin vaikutukset. Finnvera ottaa huomioon esimerkiksi kyseisen alueen työllisyysasteen eli konkurssin yhteydessä työttömäksi jäävien henkilöiden määrän ja heidän mahdollisuutensa työllistyä uudelleen kyseisellä alueella. Esimerkiksi kansallista keskiarvoa korkeampi työttömyysprosentti ja uusien työpaikkojen luomisen vaikeus ovat tekijöitä, jotka

osoittavat, että tuensaajan konkurssi aiheuttaisi todennäköisesti sosiaalisia vaikeuksia.

- (16) Tukiohjelman mukainen rakenneuudistustuki ei saa rajoittua pelkkään rahoitustukeen, jonka tarkoituksena on korvata aiemmat tappiot puuttumatta tappioiden syntymiseen johtaneisiin syihin. Sen vuoksi tukiohjelmassa vaaditaan esittämään realistinen, johdonmukainen ja kauaskantoinen rakenneuudistussuunnitelma, jonka tavoitteena on palauttaa tuensaajan pitkän aikavälin elinkelpoisuus, ja suunnitelman täytäntöönpano asetetaan rakenneuudistustuen myöntämisen ehdoksi.
- (17) Rakenneuudistussuunnitelman on mahdollistettava yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palautuminen kohtuullisessa ajassa yrityksen tulevia toimintaedellytyksiä koskevien realististen oletusten perusteella, jotka sulkevat pois kaiken muun valtiontuen, joka ei sisälly rakenneuudistussuunnitelmaan. Lisäksi tukiohjelmassa määrätään, että rakenneuudistuskauden olisi oltava mahdollisimman lyhyt, eikä se voi olla pidempi kuin kolme vuotta.
- (18) Rakenneuudistussuunnitelmassa on esitettävä syyt tuensaajan vaikeuksiin ja tuensaajan omat heikkoudet sekä selostettava, miten ehdotetuilla rakenneuudistustoimenpiteillä ratkaistaan tuensaajan ongelmat. Lisäksi siinä on annettava tietoja tuensaajan liiketoimintamallista ja osoitettava, miten suunnitelma edistää sen pitkän aikavälin elinkelpoisuutta. Siinä olisi myös arvioitava, olisiko tuensaajan vaikeudet voitu välttää asianmukaisilla ja oikea-aikaisilla johdon toimilla, ja jos näin on, siinä olisi osoitettava, että tarkoituksenmukaisia muutoksia liikkeenjohdossa on tehty. Jos yrityksen vaikeudet johtuvat sen liiketoimintamallin tai hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän puutteista, on tehtävä tarkoituksenmukaisia muutoksia.

2.3.2. Tukitoimenpiteiden tarve ja kannustava vaikutus

- (19) Rakenneuudistustukea myöntäessään tuen myöntävän viranomaisen on suoritettava vertailu uskottavaan vaihtoehtoiseen skenaarioon, johon ei liity valtiontukea. Vertailusta on käytävä ilmi, kuinka yhteisen edun mukaista tavoitetta ei kyseisessä vaihtoehtoisessa skenaariossa saavutettaisi tai se saavutettaisiin vähäisemmässä määrin. Lisäksi on osoitettava, että tuella on kannustava vaikutus, näyttämällä toteen, että ilman tukea tuensaaja olisi järjestelty uudelleen, myyty tai asetettu selvitystilaan tavalla, jolla ei olisi saavutettu yhteisen edun mukaista tavoitetta.

2.3.3. Tarkoituksenmukaisuus

2.3.3.1. Pelastamistuki

- (20) Pelastamistukea voidaan myöntää vain lainan tai lainatakauksen muodossa. Tuensaajalta pelastamistuesta edellytetyn korvauksen taso ei saa alittaa viitekorkoa, joka vahvistetaan viitekorkotiedonannossa⁸ heikkojen yritysten osalta, jotka tarjoavat tavanomaiset vakuudet (tällä hetkellä 1 vuoden IBOR + 400 peruspistettä), ja sitä on korotettava vähintään 50 peruspistettä, kun on kyse pelastamistuesta, jonka hyväksyntää jatketaan.

⁸ Komission tiedonanto viite- ja diskonttokorkojen määrittämisessä sovellettavan menetelmän tarkistamisesta (EUVL C 14, 19.1.2008, s. 6).

- (21) Laina on maksettava takaisin ja takauksen voimassaolon on päätyttävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun ensimmäinen lainaerä on siirretty tuensaajalle. Tämän kuuden kuukauden ajanjakson aikana tuen myöntävän viranomaisen on analysoitava tuensaajan asema. Ennen tämän kuuden kuukauden jakson loppua tuen myöntävän viranomaisen on hyväksyttävä rakenneuudistus- tai selvitystilasuunnitelma, tuensaajan on toimitettava yksinkertaistettu rakenneuudistussuunnitelma, jota tarvitaan väliaikaista rakenneuudistustukea varten, tai laina on maksettava takaisin tai takaus päätettävä.
- (22) Pelastamistukea ei saa käyttää rakenteellisten toimenpiteiden, kuten merkittävien liiketoimintojen tai omaisuuserien hankinnan, rahoittamiseen, elleivät ne ole välttämättömiä pelastamisajanjakson aikana tuensaajan elinkelpoisuuden kannalta.

2.3.3.2. Rakenneuudistustuki

- (23) Tukiohjelmaan sisältyvää rakenneuudistustukea myönnetään lainoina, lainatakauksina, korkovähennyksinä ja velanpoistoina. Rakenneuudistustukea myöntäessään Finnvera varmistaa kuitenkin, että valittu väline on tarkoituksenmukainen kyseessä olevan ongelman ratkaisemisen kannalta. Finnvera arvioi erityisesti, liittyvätkö tuensaajan ongelmat maksuvalmiuteen vai vakavaraisuuteen, ja valitsee tarkoituksenmukaiset välineet todetun ongelman ratkaisemiseksi. Esimerkiksi vakavaraisuusongelmien tapauksessa saattaa olla tarkoituksenmukaista leikata nykyisiä velkoja, kun taas tilanteessa, jossa ongelmana on pääasiassa maksuvalmius, voi riittää tuen tarjoaminen lainojen tai lainatakausten muodossa.
- (24) Finnvera arvioi perusteellisesti ja tapauskohtaisesti yrityksen taloudellista tilannetta ja syytä sen taloudellisiin vaikeuksiin. Finnvera arvioi myös, voidaanko tuensaajan pitkän aikavälin elinkelpoisuus palauttaa realistisen, johdonmukaisen ja kauaskantoisen rakenneuudistussuunnitelman perusteella, jossa edellytetään myös asianmukaista omaa rahoitusosuutta ja vastuunjakoa ja rajoitetaan mahdollista kilpailun vääristymistä suuntaviivojen mukaisesti.

2.3.4. Tuen oikeasuhteisuus / tuen rajaaminen välttämättömään

2.3.4.1. Pelastamistuki

- (25) Ilmoitetussa tukiohjelmassa pelastamistuen on rajoitettava määrään, joka tarvitaan tuensaajan toimintakyvyn säilyttämiseksi kuuden kuukauden ajan. Tämä määrä lasketaan suuntaviivojen liitteessä I⁹ esitetyn kaavan perusteella, eikä se ylitä suuntaviivojen liitteessä I esitetyn kaavan perusteella tehdyn laskutoimituksen tulosta.

2.3.4.2. Rakenneuudistustuki

- (26) Tukiohjelmassa määrätään, että rakenneuudistustuen määrä ja intensiteetti on rajattava määrään, joka on ehdottomasti välttämätön rakenneuudistuksen toteuttamiseksi ottaen huomioon yrityksen, sen osakkeenomistajien tai yhtymän, johon yritys kuuluu, käytettävissä olevat varat. Erityisesti on varmistettava, että rakenneuudistuksen kustannusten rahoittamiseen osallistutaan riittävällä omalla

⁹ Ilmoitetussa tukiohjelmassa viitataan suuntaviivojen liitteeseen I.

rahoitusosuudella, ja huolehdittava vastuunjaosta. Tässä arvioinnissa otetaan huomioon aikaisemmin mahdollisesti myönnetty pelastamistuki.

- (27) Tukiohjelmassa selvennetään, että oman rahoitusosuuden edellytetään olevan merkittävä ja että omaan rahoitusosuuteen ei saa sisältyä tukea. Omaksi rahoitusosuudeksi katsotaan yrityksen omistajalta, yksityisiltä rahoittajilta, sijoittajilta tai muulta yksityiseltä taholta tullut yrityksen uusi rahoitus.
- (28) Oman rahoitusosuuden olisi oltava verrattavissa myönnettävään tukeen sen suhteen, miten se vaikuttaa tuensaajan vakavaraisuuteen tai likviditeettiasemaan. Esimerkiksi kun myönnettävä tuki vahvistaa tuensaajan omaa pääomaa, myös omaan rahoitusosuuteen olisi sisällyttävä toimenpiteitä, jotka lisäävät omaa pääomaa, kuten uuden pääoman hankkiminen olemassa olevilta osakkeenomistajilta, olemassa olevan velan tai pääomalainojen alaskirjaus tai velan muuntaminen osakepääomaksi tai uuden ulkopuolisen oman pääoman hankkiminen markkinaehdoin. Lisäksi oman rahoitusosuuden on oltava todellinen ja mahdollisimman suuri, eikä siihen voida laskea arvioituja tulevia voittoja, kuten kassavirtaa. Valtion tai julkisen yhtiön rahoitusosuus voidaan ottaa huomioon ainoastaan, jos siihen ei sisälly tukea.
- (29) Tuen myöntävät viranomaiset voivat katsoa oman rahoitusosuuden olevan riittävä, jos se on keski suurten yritysten tapauksessa vähintään 40 prosenttia rakenneuudistuskustannuksista tai pienten yritysten tapauksessa vähintään 25 prosenttia rakenneuudistuskustannuksista.
- (30) Tukiohjelmassa määrätään, että tukea tappioiden kattamiseen olisi myönnettävä ainoastaan ehdoin, joiden mukaan nykyiset sijoittajat osallistuvat vastuunjakoon asianmukaisesti. Tukiohjelman mukaan tämä tarkoittaa yleensä sitä, että olemassa olevilla osakkeenomistajilla ja huonommassa etuoikeusasemassa olevilla velkojilla on ensisijainen velvollisuus kattaa tappiot kokonaisuudessaan. Huonommassa etuoikeusasemassa olevien velkojien olisi osallistuttava tappioiden kattamiseen joko kyseisen instrumentin pääoman muuntamisella osakepääomaksi tai alaskirjauksella. Valtion toimenpiteitä olisi toteutettava vasta sen jälkeen, kun tappiot on jaettu kokonaisuudessaan olemassa oleville osakkeenomistajille ja huonommassa etuoikeusasemassa oleville velkojille¹⁰. Rahavarojen ulosvirtaus tuensaajalta osakepääoman tai etuoikeusasemaltaan huonomman velan haltijoille olisi joka tapauksessa estettävä rakenneuudistuksen aikana, mikäli se on lainsäädännön puitteissa mahdollista, jollei tällä toimenpiteellä ole suhteetonta vaikutusta niihin, jotka ovat sijoittaneet uutta omaa pääomaa.
- (31) Asianmukainen vastuunjako tarkoittaa myös sitä, että kaikki valtiontuki, joka vahvistaa tuensaajan omaa pääomaa, olisi myönnettävä ehdoin, jotka antavat valtiolle kohtuullisen osuuden tuensaajan tulevasta arvonnoususta ottaen huomioon sen, kuinka paljon omaa pääomaa valtio sijoittaa verrattuna yhtiön jäljellä olevaan omaan pääomaan tappioiden kattamisen jälkeen.

2.3.5. Kielteiset vaikutukset

- (32) Tukiohjelmassa määrätään, että tukea voidaan myöntää ainoastaan, jos tuen ainutkertaisuuden periaatetta noudatetaan, mikä tarkoittaa sitä, että kunkin

¹⁰ Tätä varten on määritettävä yrityksen tasetilanne tuen myöntämisaikana.

myöntävän viranomaisen on selvitettävä, onko kyseinen yritys saanut pelastamistai rakenneuudistustukea tai väliaikaista rakenneuudistustukea kymmenen viime vuoden aikana.

2.3.6. Kilpailun vääristymistä rajoittavien toimenpiteiden luonne ja muoto

- (33) Tukiohjelmassa määrätään, että keskisuurten yritysten osalta kilpailun vääristymistä rajoittavat toimenpiteet olisi yleensä toteutettava rakenteellisina toimenpiteinä (esimerkiksi omaisuuserien myynti, kapasiteetin tai markkinaläsnäolon supistaminen). Tällaisia toimenpiteitä olisi toteutettava etenkin markkinoilla, joilla yrityksellä on rakenneuudistuksen jälkeen huomattava markkina-asema, ja erityisesti sellaisilla markkinoilla, joilla on huomattavaa ylikapasiteettia. Liiketoimintojen luovutus kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi olisi suoritettava ilman aiheetonta viivytystä, ottaen huomioon luovutettavien omaisuuserien tyypit ja luovutuksen mahdolliset esteet, ja joka tapauksessa rakenneuudistussuunnitelman voimassaolon aikana.
- (34) Markkinoiden rakenteen heikentymisen välttämiseksi rakenteelliset toimenpiteet pitäisi yleensä toteuttaa myymällä toimintaansa jatkavia, elinkelpoisia ja itsenäisiä liiketoimintoja, jotka voivat kilpailla tehokkaasti pitkällä aikavälillä, jos sopiva ostaja harjoittaa liiketoimintaa. Jos tällaista liiketoimintayksikköä ei ole, tuensaja voisi irrottaa ja myydä olemassa olevan, asianmukaisesti rahoitetun toiminnon. Jälkimmäisessä tapauksessa yrityksen on toimitettava erillinen selvitys siitä, miksi ensimmäinen vaihtoehto ei ole toteuttamiskelpoinen tai miksi muunlaiset rakennetoimet vaarantaisivat yrityksen taloudellisen elinkelpoisuuden. Rakenteelliset toimenpiteet, jotka voidaan toteuttaa pelkästään omaisuuserien myyntinä ja joihin ei liity sellaisen elinkelpoisen yksikön perustamista, joka pystyy kilpailemaan markkinoilla, eivät säilytä kilpailua yhtä tehokkaasti. Sen vuoksi ne hyväksytään vain poikkeustapauksissa, kun voidaan osoittaa, että muuntyyppiset rakenteelliset toimenpiteet eivät olisi toteuttamiskelpoisia tai ne vaarantaisivat vakavasti yrityksen taloudellisen elinkelpoisuuden.
- (35) Jotta varmistetaan myönnetyn tuen käyttäminen ainoastaan rahoittamaan yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamista, tuensajaan on sitouduttava toiminnassaan seuraaviin toimenpiteisiin: ensinnäkin tuensajia on vaadittava pidättäytymään hankkimasta yritysten osakkeita rakenneuudistuksen aikana, paitsi jos se on välttämätöntä tuensajaan pitkän aikavälin elinkelpoisuuden varmistamiseksi. Toiseksi tuensajia on vaadittava pidättäytymään valtiontuen esittämisestä kilpailuetuna, kun ne markkinoivat tuotteitaan ja palvelujaan. Lisäksi mikäli rakenteellisella tai toimintaa säätelevällä oikeuskeinolla ei riittävällä tavalla pystytä puuttumaan kilpailun vääristymiseen, voidaan tuensajaa edellyttää pidättäytymään harjoittamasta sellaista kaupallista toimintaa, jonka tarkoituksena on nopcasti lisätä sen markkinaosuutta tietyillä tuote- tai maantieteellisillä markkinoilla tarjoamalla ehtoja (esim. hinta- tai muita kaupallisia ehtoja), joihin kilpailijat, jotka eivät saa valtiontukea, eivät pysty vastaamaan. Lisäedellytyksenä kyseiselle rajoitukselle on, ettei se saa itsessään rajoittaa kilpailua kyseisillä markkinoilla. Tukiohjelmaan ei sisälly muita toimintaa sääteleviä toimenpiteitä.
- (36) Tuen myöntävien viranomaisten ei tarvitse edellyttää pienyrityksiltä toimenpiteitä, joilla rajoitetaan kilpailun vääristymistä, jollei tietyn alan valtiontukisäännöissä toisin määrätä. Pienyritysten ei kuitenkaan pitäisi yleensä lisätä kapasiteettiaan rakenneuudistusjakson aikana.

2.3.7. Tuensaajat, joille on aiemmin myönnetty sääntöjenvastaista valtiontukea

- (37) Tukiohjelmassa suljetaan pois yksittäisen tuen maksaminen yritykselle, jolle on annettu sellaiseen komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi.

2.3.8. Väliaikainen rakenneuudistustuki

- (38) Tukiohjelman mukaan väliaikaisen rakenneuudistustuen on täytettävä kaikki pelastamis- tai rakenneuudistustuen myöntämisen edellytykset, ellei tukiohjelmassa määrätä erityisistä säännöistä.
- (39) Väliaikaisen rakenneuudistustuen on koostuttava lainoista tai lainatakauksista. Siitä maksettava korvaus olisi asetettava tasolle, joka ei ole pienempi kuin viitekorko, joka on vahvistettu viitekorkotiedonannossa heikkojen yritysten osalta, jotka tarjoavat tavanomaiset vakuudet (tällä hetkellä 1 vuoden IBOR + 400 peruspistettä). Irtautumiskannustimien luomiseksi korkoa olisi nostettava vähintään 50 peruspistettä 12 kuukauden kuluttua ensimmäisen tukierän maksamisesta tuensaajalle (vähennettynä välittömästi edeltävällä pelastamistukijaksolla).
- (40) Tukea saa myöntää enintään 18 kuukauden pituiseksi jaksoksi, josta on vähennettävä välittömästi edeltävä pelastamistukijakso. Ennen kyseisen jakson päättymistä
- a) Finnveran on hyväksyttävä rakenneuudistussuunnitelma tai selvitystilasuunnitelma, tai
 - b) laina on maksettava takaisin tai takaus päätettävä.
- (41) Viimeistään kuuden kuukauden kuluttua ensimmäisen tukierän maksamisesta tuensaajalle (vähennettynä välittömästi edeltävällä pelastamistukijaksolla) Finnveran on hyväksyttävä yksinkertaistettu rakenneuudistussuunnitelma suuntaviivojen 115 kohdan e alakohdan mukaisesti. Suunnitelmassa on yksilöitävä ainakin toimenpiteet, jotka tuensaajan on toteutettava pitkän aikavälin elinkelpoisuutensa palauttamiseksi ilman valtiontukea.
- (42) Väliaikaisen rakenneuudistustuen on rajoituttava määrään, joka tarvitaan tuensaajan toimintakyvyn säilyttämiseksi 18 kuukauden ajan. Tämä määrä lasketaan suuntaviivojen liitteessä I¹¹ esitetyn kaavan perusteella, eikä se ylitä suuntaviivojen liitteessä I esitetyn kaavan perusteella tehdyn laskutoimituksen tulosta.

¹¹ Ilmoitetussa tukiohjelmassa viitataan suuntaviivojen liitteeseen I.

2.3.9. Raportointi ja avoimuus

- (43) Suomi toimittaa kertomukset tukiohjelman toiminnasta vuosittain komissiolle suuntaviivojen 8 jakson mukaisesti.
- (44) Tukiohjelmassa edellytetään myös, että Suomi varmistaa 1. heinäkuuta 2016 alkaen, että suuntaviivojen 96 kohdassa esitetyt avoimuusvaatimukset täyttyvät.

2.4. Tukiohjelman talousarvio ja kesto

- (45) Tukiohjelman on määrä tulla voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun komissio on sen hyväksynyt. Suomi on vahvistanut, että se noudattaa siihen saakka SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaista täytäntöönpanokieltoa. Tukiohjelman voimassaolo päättyy 31. joulukuuta 2020.
- (46) Tukiohjelman vuosibudjetti on 30 miljoonaa euroa. Pelastamistuen vuosibudjetti on 10 miljoonaa euroa ja rakenneuudistustuen ja väliaikaisen rakenneuudistustuen vuosibudjetti on 20 miljoonaa euroa.

3. ARVIOINTI

3.1. Valtiontuen olemassaolo

- (47) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (48) Suomi ilmoitti ohjelmasta tukiohjelmana eikä kyseenalaista sen perusteella toteutettujen toimenpiteiden luokittelua valtiontueksi.
- (49) Tukiohjelman mukaisen julkisen tuen myöntää valtion määräysvallassa oleva erityisrahoitusyhtiö Finnvera, ja se rahoitetaan julkisista varoista, minkä vuoksi sen voidaan katsoa tulevan myönnettyksi valtion varoista. Lisäksi Finnveran toimintaa tällaisen tuen myöntämiseksi valvoo työ- ja elinkeinoministeriö, joten tuki on katsottava valtion toimenpiteeksi.
- (50) Tuensaajat, jotka ovat vaikeuksissa olevia yrityksiä, eivät voisi saada tukiohjelman perusteella myönnetyn julkisen tuen kaltaisia ehtoja markkinoilla. Ne antavat valikoivaa etua tuensaajille. Tällä tavoin myönnetty julkinen tuki vahvistaa lisäksi tuensaajien asemaa suhteessa kilpailijoihin Suomessa ja muissa jäsenvaltioissa. Sen vuoksi on katsottava, että tuki vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (51) Näin ollen toimenpiteet ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

3.2. Tuen soveltuvuus sisämarkkinoille

- (52) Ilmoitetusta tukiohjelmasta on tarkoitus myöntää pelastamis- ja rakenneuudistustukea sekä väliaikaista rakenneuudistustukea. Komissio on tutkinut tukiohjelman SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella ja erityisesti suuntaviivojen perusteella, joiden 37 kohdassa määrätään

mahdollisuudesta hyväksyä pk-yrityksille ja pienemmille valtion omistamille yrityksille suunnattuja tukiohjelmiä.

3.2.1. Tuensajaajat

- (53) Tukiohjelmasta voidaan myöntää tukea ainoastaan sovellettavassa pk-yritysten määritelmää koskevassa komission suosituksessa tarkoitetuille pk-yrityksille ja suuntaviivojen 13 kohdassa määritellyille pienemmille valtion omistamille yrityksille.
- (54) Kuten suuntaviivojen 18 kohdassa edellytetään, tukiohjelman alakohtaisen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät hiili- ja teräsalalla toimivat yritykset sekä yritykset, joihin sovelletaan rahoituslaitoksia koskevia erityissääntöjä. Myöskään maatalousalalla toimivat yritykset eivät kuulu tukiohjelman piiriin.
- (55) Suuntaviivojen 19 kohdan mukaisesti tukea voidaan myöntää ainoastaan suuntaviivojen 20 kohdassa määritellyille vaikeuksissa oleville yrityksille. Suuntaviivojen 29 kohdan mukaisesti tukiohjelmaan sisältyy yksi tätä sääntöä koskeva poikkeus, jonka mukaan pelastamistukea ja väliaikaista rakenneuudistustukea voidaan myöntää myös yrityksille, jotka eivät ole vaikeuksissa mutta joilla on kiireellisiä rahoitustarpeita poikkeuksellisten ja odottamattomien olosuhteiden vuoksi.
- (56) Tukiohjelmasta ei myönnetä tukea suuntaviivojen 21 kohdassa tarkoitetuille vastaperustetuille yrityksille. Yhtymään kuuluva tai yhtymän haltuun joutuva yritys voi saada tukea suuntaviivojen 22 kohdassa esitettyjen ehtojen mukaisesti.

3.2.2. Tukivälineet

- (57) Suuntaviivojen 25–28 kohdan mukaisesti tukiohjelmassa määrätään kolmentyyppisen tuen myöntämisestä: pelastamistuki, rakenneuudistustuki ja väliaikainen rakenneuudistustuki.

3.2.3. Rakenneuudistuksen sosiaalikuluihin myönnettävä tuki, tukialueilla myönnettävät rakenneuudistustuet ja tuki vaikeuksissa oleville yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tarjoajille

- (58) Siltä osin kuin on kyse tuesta rakenneuudistuksen sosiaalikuluihin, tukialueilla myönnettävistä rakenneuudistustuista ja tuesta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tarjoajille, tukiohjelmassa viitataan suuntaviivoissa esitettyihin sovellettaviin sääntöihin.

3.2.4. Tuen myöntämisedellytykset

- (59) Tukiohjelmassa rajoitetaan suuntaviivojen 105 kohdan mukaisesti yhdelle yritykselle myönnettävän tuen enimmäismäärä 10 miljoonaan euroon.
- (60) Kuten suuntaviivojen 38 kohdassa määrätään, tukea voidaan myöntää vain, jos se edistää hyvin määritellyn yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamista, valtion toimenpiteiden tarve on olemassa, tukitoimenpide on tarkoituksenmukainen, tuella on kannustava vaikutus, tuki on oikeasuhteinen, kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kohdistuvat kohtuuttomat kielteiset vaikutukset vältetään sekä tuki on läpinäkyvä.

- (61) Tältä osin tukiohjelmassa edellytetään, että näyttääkseen toteen, että tuki edistää hyvin määritellyn yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamista, Finnveran on osoitettava, että tuensaajan konkurssi aiheuttaisi todennäköisesti sosiaalisia vaikeuksia tai markkinoiden toimintapuutteen, sellaisina kuin ne on määritelty suuntaviivojen 107 kohdassa. Lisäksi rakenneuudistustuen ehtona on oltava sellaisen rakenneuudistussuunnitelman toteuttaminen, jonka on täytettävä suuntaviivojen 45–49 kohdassa esitetyt edellytykset.
- (62) Suuntaviivojen 53 ja 59 kohdan mukaisesti Finnveran on osoitettava valtion toteuttamien toimenpiteiden tarve ja tuen kannustava vaikutus.
- (63) Pelastamistuen tarkoituksenmukaisuus on osoitettava suuntaviivojen 55 kohdan a–c alakohdassa ja 56 ja 109 kohdassa esitettyjen edellytysten mukaisesti. Rakenneuudistustuen tarkoituksenmukaisuus Finnveran on osoitettava suuntaviivojen 58 kohdan mukaisesti.
- (64) Pelastamistuen oikeasuhteisuus on osoitettava suuntaviivojen 60 kohdan mukaisesti ja erityisesti suuntaviivojen liitteessä I vahvistetun kaavan mukaisesti. Rakenneuudistustuen katsotaan olevan oikeasuhteista vain, jos sen määrä ja intensiteetti rajataan suuntaviivojen 61 kohdan mukaisesti vähimmäismäärään, joka on ehdottomasti välttämätön rakenneuudistuksen toteuttamiseksi, ja lisäksi vain, jos suuntaviivojen 62–63 ja 111 kohdan mukainen edellytys merkittävästä omasta rahoitusosuudesta sekä suuntaviivojen 65–69 kohdassa tarkoitettu edellytys vastuunjaosta täyttyy.
- (65) Tukiohjelmassa edellytetään suuntaviivojen 73–75 ja 112 kohdassa määritellyn tuen ainutkertaisuuden periaatteen noudattamista. Lisäksi siinä määrätään, että on toteutettava suuntaviivojen 77–93 ja 113 kohdan mukaisia kilpailun vääristymistä rajoittavia toimenpiteitä.
- (66) Lisäksi tukiohjelmassa suljetaan nimenomaisesti pois yksittäisen tuen maksaminen yritykselle, jolle on annettu sellaiseen komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi.
- (67) Väliaikaisen rakenneuudistustuen osalta tukiohjelmassa pannaan täytäntöön suuntaviivojen 115–117 kohdassa esitetyt vaatimukset.
- (68) Lopuksi on todettava, että tukiohjelma on suuntaviivojen 96 kohdan avoimuutta koskevien edellytysten mukainen, ja siinä määrätään että Suomi toimittaa komissiolle vuosittain raportin tukiohjelman täytäntöönpanosta. Tukiohjelman on määrä tulla voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun komissio on sen hyväksynyt, ja sen voimassaolo päättyy suuntaviivojen voimassaolon mukaisesti (ks. niiden 135 kohta) 31. joulukuuta 2020.

Päätelmät

- (69) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että tukiohjelma täyttää kaikki suuntaviivoissa esitetyt sisämarkkinoille soveltuvuuden edellytykset, ja sen vuoksi se soveltuu sisämarkkinoille.

4. PÄÄTELMÄT

- (70) Edellä esitetyn perusteella komissio on päättänyt olla vastustamatta ilmoitettua tukiohjelmaa, sillä se soveltuu sisämarkkinoille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti.

Jos kirje sisältää luottamuksellisia tietoja, joita ei saa julkistaa, tästä on ilmoitettava komissiolle 15 työpäivän kuluessa kirjeen vastaanottamisesta. Jos komissio ei saa perusteltua pyyntöä määräajassa, se katsoo saaneensa suostumuksen kirjeen julkistamiseen kokonaisuudessaan kolmansille osapuolille ja sen julkaisemiseen todistusvoimaisella kielellä osoitteessa <http://ec.europa.eu/competition/elojade/iself/index.cfm>.

Pyyntö on lähetettävä sähköisessä muodossa seuraavaan osoitteeseen:

European Commission
Directorate-General Competition
State Aid Greffe
B-1049 Brussels
Stateaidgreffe@ec.europa.eu

Kunnioitavasti
Komission puolesta

Margrethe VESTAGER
Komission jäsen

